

Innlegg på seminaret: Konspirasjoner – med Guds hjelp?

UiO-festivalen, 13.mai 2017

Av: Ingrid Rosendorf Joys, STLs generalsekretær

Kjære alle sammen,

(Takk til Ole Petter Ottersen)

Det er en glede å åpne dette seminaret som Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) arrangerer under UiO-festivalen. Mitt navn er Ingrid Rosendorf Joys og jeg er sekretariatsleder for STL.

Hvorfor er Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn – vi som sysler med tro, overtro, og ikke-tro – invitert inn i universitetets festival? Dette kan selvsagt UiO og rektor Ottesen svare på selv, men vi ser i alle fall på det som en anerkjennelse av feltet tro og livssyn, og vi ser på det som en anerkjennelse av behovet for dialog, for åpne og ærlige samtaler om tema som opptar mennesker i dag. UiO produserer kunnskap, kritisk tenkning og solid basis for meninger, og er dermed en viktig plattform for den offentlige samtalen og for utvikling av samfunnet.

Samarbeidsrådet er et sekulært prosjekt etablert av de troende og ikke-troende for kunnskap og kjennskap til, og mellom, de ulike tros- og livssynssamfunnene, og for samlet å kunne bidra med tros- og livssynsfokus i politikk og samfunnsliv. Denne møteplassen – denne festivalen – er viktig for oss: Her treffer vi engasjerte mennesker vi ikke nødvendigvis treffer i våre egne sammenhenger.

Samarbeidsrådet ble etablert for 21 år siden og samler de viktigste tros- og livssynssamfunnene til dialog og politisk påvirkning. Paraplyen rommer bl.a. Den norske kirke, Den katolske, andre kirkesamfunn. Bahaiene, Islamsk råd Norge, det jødiske samfunnet, hinduene, buddhistene, sikhene, holistene og Human-Etisk Forbund.

Så hvorfor dette tema: Konspirasjoner – med Guds hjelp? Hvorfor skal absolutt Samarbeidsrådet fokusere på noe som utvilsomt setter et negativt fortegn på religiøsitet? Det er fire grunner til det. For det første: **Debatten om konspirasjonsteorier med religiøse ingredienser trengs.** Religionen blir politisert og politikken blir religiøsifisert. Ikke sagt at politikk og religion er to helt atskilte størrelser, men den uklare samrøren vi ser, bekymrer. Kombinert med et økende tilfang av «fake news» og halvsannheter, gir dette godt jordsmonn for framveksten av konspirasjonsteorier. For det andre: **Vi er opptatt av å utforske hva som kjennetegner konspirasjonsteoriene.** Har de noen fellestrekk, enten de retter seg mot jøder, muslimer, eliten eller innvandrerne? Vi er opptatt av at vi skal kunne gjenkjenne konspirasjonene og kunne avkle dem.

Og da kan jeg like gjerne avkrefte fordømmen som lett kan spinne ut av det jeg nettopp har sagt: Nei, det er ikke slik at vi tar opp disse temaene fordi det i våre tros- og livssynssammenhenger er

så proppfullt av konspirasjonsteorier om dette og hint. Og det bringer meg over på punkt tre: **Det er rett også lett fordi vi innser at vi ikke er beskyttet mot konspirasjonsteorier, som andre sektorer heller ikke er.** Og da tenker vi at Samarbeidsrådet – som nettopp jobber for å vise fram de positive sidene ved tro og livssyn uten å være blinde for at religion også kan ha negative elementer – bør sette denne debatten på agendaen.

Mange i salen vil vite at staten og Den norske kirke tok et viktig skritt mot atskillelse da Dnk ble et eget rettssubjekt etter et 500 års langt ekteskap med staten. Det betyr bl.a. at det skal komme en ny lov på feltet som regulerer Dnk og de andre tros- og livssynssamfunnene. Loven var ventet på høring før sommeren, men lar antakelig vente på seg til høsten. Til neste år – eller der omkring – kommer det også en stortingsmelding om en helhetlig tros- og livssynspolitik. Dette er selvsagt noe Samarbeidsrådet jobber intenst med for tiden. Vi tror ikke konspirasjonsteorier kommer til å ha et eget kapittel verken i loven eller i meldingen, men – og da kommer vi til siste begrunnelsen på hvorfor Samarbeidsrådet setter konspirasjonsteorier på agendaen: **Vi tror at konspirasjonsteoriene, halvsannhetene og de falske nyhetene er med på å forme måten vi tenker om tro og religion på i vårt samfunn.** Samarbeidsrådet er opptatt av at religion er positivt for mennesker og at våre medlemssamfunn er norske institusjoner på linje med andre innen kulturfeltet, idretten, det humanitære mv. som formidler positive verdier og perspektiver for dem som er med, samt bidrar praktisk inn i lokalsamfunnene de er tilstede i.

Samtidig ser vi at religion blir brukt som en identitetsmarkør for å skille «oss» fra «dem». Det er ikke bare i den politiske ytterkanten dette gjøres, men midt i det politiske sentrum. Det bekymrer, og gjør oss som samarbeidsråd på tvers av tro og livssyn overbevist om at vårt arbeid er viktig for at vi skal greie det krevende samlivet framover.

Da går vi i gang, og det er Anne Sender, spesialrådgiver i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn som skal lose oss trygt gjennom den neste halvannen timen. Nok en gang velkommen.